

Vjera i politika u Starom zavjetu ponavljanje – 2. dio

zimski sem. 2011./2012.

doc. dr. sc. Niko Bilić SJ

Ponavljanje

Ezra – uspješan političar

Ezr 7-10; Neh 8

Zakonoznanc

- **Zakon od Boga Ezr 7,6**
 - **Zakon Jahvin 7,10**
 - **Za Artakserksa:**
 - **Zakon Boga nebeskoga v12.21**
 - **Tvojega Boga v25s**
- **Ezra “književnik” סופר *sofer* 7,6**
 - **Mudrac koji želi proniknuti v10**
- **Za kralja:**
 - **“pisar Zakona” v12.12**
 - **U ruci mu je v14 = mudrost Božja v25**
 - **Zakon mjerilo v14.26**
 - **Kraljev zakon v26**
 - **Treba poučavati v25**

Proglas Zakona Božjega (Neh 8)

- 515. g., Blagdan sjenica
- Povratak pradjedovskoj vjeri
- Nakon zanemarivanja v17
- Sav narod 8x
 - Zajedništvo v10.12
 - ispunjenje Pnz 12,7.12.18
- Liturgijski pristup tekstu
 - Povišeno mjesto v4
 - Molitva prije čitanja v6
 - Produžen studij v8
- Pozorno slušanje v3, čitanje i tumačenje v8, shvaćanje v12

Mojsijeva molitva u Izl 32,11-14

- Pred Jahvom, *Bogom svojim* (v11)
- Božja procjena Izl 32,8
 - Skrenuli s puta
 - Proglas: “ovo su tvoji bogovi...” 32,4.8 Usp. 1 Kr 12,28
- יהיה je izveo iz ropstva (v11 ⇔)
 - Ne samo Mojsije v1.7;
 - Ne kip teleta v4.8)
- Sažali se! v12 > I sažali se v14
- “Zakleo si se samim sobom”
- Potomstvo brojno kao zvijezde
 - Abrahamu: Post 15,5; 22,17
 - Izaku: Post 26,4
- Zemlja:
 - *Abrahamu* Tvome ću potomstvu dati... (Post 12,7 usp. 13,15; 15,18; 17,8; 24,7)
 - *Izaku*: Tebi i tvome potomstvu dat ću... (Post 26,3s)
 - *Jakovu*: Tebi i tvome potomstvu dat ću... (Post 28,13; 35,12; 48,4)

Nepoznati prorok Gâd

Davidov mudrac

2 Sam 24 / 1 Ljet 21

Kralj – liturg

- David liturg *na Gadovu riječ*
 - Prvi oltar, prve žrtve
(2 Sam 24,25; 1 Ljet 21,26)
 - Na zemlji Jebusejca Araune
v16.18 /v15.18
 - Leviti u hramu po Gadovoj zapovijedi
(2 Ljet 29,25)
 - דבר גד 2 Sam 24,19; 1 Ljet 21,19
- Hram na zemlji Jebusejca Ornana 2 Ljet 3,1
 - Davidovo viđenje – usp. 2 Sam 24,17; 1 Ljet 21,16
 - Na prorokovu riječ određeno mjesto za hram

Političko djelovanje proroka Elizeja

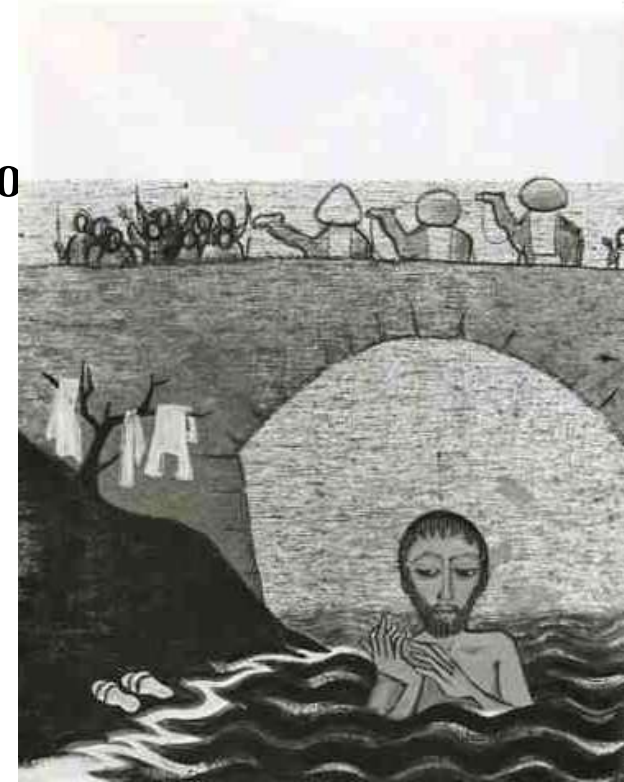
1 Kr 19,16 – 2 Kr 13,21

Od prije 853. (Ahab)

do poslije 798. pr. Kr. (Joaš)

Elizej i međunarodni odnosi

- **Spašava vojsku od žeđi**
 - **Kralj Izraela, Jude i Edoma kod proroka**
 - **Elizej najavljuje dolazak vode v17.20**
 - **I vojni uspjeh v18.25**
- **Aramski vojskovođa Naaman (2 Kr 5,1-19)**
 - **Prorok prati zbivanja na dvoru v8**
 - **Šalje recept koji traži 7x uranjanje v10.14**
 - **Naaman izliječen od bolesti 14b**
 - **Od poganstva 17b**

Ratovi

- **Upozorava izraelskoga kralja na put Aramskoga napada (2 Kr 6,8-13)**
- **Ognjenim kolima i konjima obranjen od Aramejaca (2 Kr 6,17)**
- **Najavljuje čudesan prestanak opsade (7,2)**
- **Hazaelu, novom Aramskome kralju, proriče strahovito kraljevanja (2 Kr 8,7-15)**

Emanuel (Iz 7,14)

עִמָּנוּ אֵל – *'immanu 'el*

Εμμανουηλ

Znak na Božju inicijativu

- Prorok najavljuje domu Davidovu Iz 7,13
 - “moj Bog” v13
- znak: dijete v14
 - pred političkim sukobom velesila: Egipat, Asur v18
- Djevica (s članom: *ha ‘almâ*) v14
 - Rebeka (Post 24,43)
 - Mojsijeva sestra (Izl 2,8)
- ...dok *roditeljica* ne rodi (Mih 5,2)
- S nama Bog ⇔ “S tobom sam”:
 - Izak Post 26,3
 - Jakov Post 28,15; 31,3
 - Mojsije Izl 3,12

S. Dali: Djevica će roditi sina

- **Dijete nam je rođeno Iz 9,5**
 - Mt 1,23 primjenjuje i tumači (usp. 28,20)